

Miljø og Fødevareministeriet

Landbrugsstyrelsen

Eu&projekt@lbst.dk

CC: Henrik Ballegaard, henbal@lbst.dk

14. februar 2022

Høringsvar til udkast til bekendtgørelse og vejledning om tilskud til skov med biodiversitetsformål

Tak for muligheden for at kommentere på bekendtgørelse og vejledning om tilskud til skov med biodiversitetsformål for 2022. Som det fremgår af høringsbrevet, er der tale om en videreførelse af sidste års ordning under Landdistriktsprogrammet, med få nye regler der udvider ordningens muligheder.

Vi finder generelt at ordningen er både vigtig og anvendelig og hilser udvidelsen af ordningen velkommen. Der er dog fortsat en række uhensigtsmæssigheder, der gør ordningen besværlig at søge og muligvis afholder en række ejere fra at anvende den. Herunder særligt det uhensigtsmæssige i at områder helt ned til 100 m² skal frategnes ansøgningsarealet. Der er tale om tilsagn over 20 år, og risikoen for at ejer overser, at et par nåletræer har oversteget 100 m² er stor og uhensigtsmæssig. Samtidig er der en række spørgsmål i forhold til hvordan vejledningen på en række punkter konkret skal tolkes i praksis, som først opstår her når ordningen har været i brug et stykke tid. Det er i det lys vores bemærkninger/spørgsmål til særligt vejledningen skal forstås.

Ifølge sidste års høringsnotat skyldes det for nogen af vores bemærkninger vedkommende kontrolkrav fra EU, samt at ordningen er godkendt under Landdistriktsprogrammet og ændringer vil kræve ny godkendelse. Til næste år træder den nye CAP i kraft og der skal laves nye ordninger, som også skal tage hensyn til de kommende Natura 2000-planer. Vi forventer derfor, at vi meget snart bliver inviteret til drøftelser omkring en ny udformning af den/de kommende ordninger, så det bliver muligt også at udfordre EU systemet på en række af de krav der skaber besværlighederne i dag.

Bemærkninger til bekendtgørelsen

Kapitel 2 – Ansøgningen (§§ 7-11)

§8 krav om 4) grøn driftsplan og 7) dokumentation for biotopregistrering

Af § 8 fremgår at:

Alle ansøgninger om tilskud skal vedlægges:

[...]

4) Grøn driftsplan for ejendomme med en skovbevoksning på over 100 ha, og for ejendomme med en skovbevoksning på over 200 ha, hvis der indgår kortlagte Natura 2000 skovnaturtyper.

Ensidig henvisningen til "grøn driftsplan" giver ikke længere mening, da det efterhånden er en del år siden, der har været tilskud til en sådan. I stedet bør teksten ændres til "driftsplan, fx grøn driftsplan", da der efterhånden er mange ejere der ikke nødvendigvis har den grønne driftsplan som var kendt fra tilskudsordningen. Jf. sidste års høringsnotat henvises til at der i det godkendte landdistriktsprogram stilles krav om grøn driftsplan. Det mener vi ikke er tilfældet. Der står tvært i mod (afsnit 8.2.5.3.5.11):

"Ækvivalente instrumenter vil være en grøn driftsplan, en Natura 2000 handleplan eller tilsvarende plan, der er i overensstemmelse med retningslinjerne om bæredygtig skovdrift fra Ministerkonferencen om beskyttelse af Europas skove i 1993."

En driftsplan udarbejdet fx i forbindelse med bæredygtighedscertificering (PEFC eller FSC), må således kunne opfylde kravet på samme måde som en grøn driftsplan.

Alle ansøgninger om tilskud skal vedlægges:

[...]

7) Dokumentation for biotopregistrering, såfremt der ikke er ansøgt på arealer med skov beliggende i Natura 2000 skovnaturtyper eller HNV-skov.

Som et kriterie for at ansøge ordningen skal man, såfremt arealet ikke indeholder Natura 2000 skovnaturtyper eller HNV-skov, fremvise dokumentation for biotopregistrering. Ofte vil ordet biotopregistrering associeres med at finde og registrere nøglebiotoper på den enkelte skovejendom. Det bør være tydeligt at kravet om biotopregistrering i denne sammenhæng alene er rettet mod de delarealer, der søger tilskud efter ordningen og ikke krav om biotopregistrering på hele ejendommen.

§ 11 kriterier – kommuners mulighed for tilskud

Af § 11, stk. 2. fremgår det"

For kommuner er tilsagn om tilskud endvidere betinget af, at projektarealet er beliggende på arealer, hvor der er registreret Natura 2000 skovnaturtyper jf. bilag 6.

Skal det forstås således, at kommuner ud fra ordlyder i §11 stk. 2 kan søge tilskud på arealer, der indeholder både over eller under 50% Natura 2000-skovnaturtyper, så længe der blot er en andel registreret som Natura 2000-skovnaturtyper? Eller skal hele det ansøgte areal være registreret med Natura 2000-skovnaturtyper? Det er ikke tydeligt ud fra teksten og med henvisningen til bilag 6. Stilles der for kommuner krav om enten HNV-skov eller registreret med biotopregistrering på arealer der, hvor der ikke er registreret Natura 2000 skovnaturtyper?

Kapitel 3 – kriterier og forpligtigelser (§§ 12-22)

I afsnittet om **Forpligtelser** står der:

§ 12. Tilsagnshaver med tilsagn efter § 4 er forpligtet til følgende, når tilsagn om tilskud er opnået: [...]

I realiteten er tilsagnshaver vel først forpligtet, når han/hun vælger at udnytte tilsagnet? Ordlyden kunne fx være:

”Tilsagnshaver, der ønsker at udnytte/udnytter tilsagnet efter §4 er forpligtet til...”

Samme gør sig gældende i §13, hvor der står:

§ 13. Tilsagnshaver med tilsagn efter §§ 5-6 er forpligtet til følgende, når tilsagn om tilskud er opnået:

1) Gennemføre aktiviteten i overensstemmelse med tilsagnet.

Igen opstår forpligtelsen vel først, hvis tilsagnshaver vælger at udnytte tilsagnet?

Alle paragraffer i afsnittet om **Forpligtigelser**, der har formuleringer svarende til §12 og §13, der formulerer noget om pligt før det (udnyttelse af tilsagn) er en realitet, bør tilpasses tilsvarende, således at der ikke er tvivl om hvornår forpligtelsen opstår.

I § 19 om **Forpligtelser ved ekstensiv skovdrift** står der:

§19, Stk. 3. Tilsagnshaver skal ved driften af arealet sikre, at der ikke anvendes gødning, kemisk bekæmpelse eller kalkning på arealet, og afvandingen af arealet må ikke øges. Der må ikke etableres nye grøfter eller dræn, og eksisterende grøfter må ikke uddybes. Eksisterende grøfter må dog gerne vedligeholdes.

Ordlyden må læses som, at vandforholdene kan/må holdes status quo. Altså at tilsagnshaver må forsætte afvanding på hidtidigt niveau og dermed opretholde de eksisterende vækstbetingelser, hvilket jo også kan være afgørende for hovedtræartens beståen. Med stigende nedbør og øget grundvandsdannelse i de øvre jordlag, kunne der være behov for at præcisere at vandforholdene ikke må ændres, men at tilsagnshaver godt må gøre, hvad der er nødvendigt for at opretholde vandmætningen på arealets nuværende niveau.

Kapitel 4 - Tilskudsberettigede udgifter (§§23-26)

§ 23 siger:

§ 23. Der kan opnås tilskud til projektudgifter, som er nødvendige og direkte relaterede til projekter efter § 4. Det kan være udgifter til følgende:

[...]

3) Udgifter til eksterne konsulenter, dog højst 10 pct. af de øvrige tilskudsberettigede udgifter og til en timepris på maksimalt 1.200 kr. Konsulentens udgifter til rejser, kørsel, fortæring og repræsentation skal være indeholdt i timeprisen.

Udgifterne i forbindelse med at lave tiltag for at fremme biodiversiteten ligger ikke nødvendigvis hovedsagligt i materiel. Rådgivning i forbindelse med ændring af vandstand eller i forbindelse med tiltag for arter kan godt og berettiget overstige de materielle investeringer. Derfor finder vi grænsen på 10% for lav. Niveaueet for udgifter til eksterne konsulenter bør sættes betydelig op, særligt for de projekttyper, der ikke involverer en større mængde materiel.

Brug af brugt udstyr/materiel

Ifølge § 24 kan udgifter til brugt materiel/udstyr eller udgifter til leasing af materiel/udstyr ikke opnå tilskud:

§ 24. Der kan ikke opnås tilskud til følgende udgifter til projekter efter § 4:

[...]

3) Udgifter til køb af brugt udstyr og materiel.

4) Udgifter til leje og leasing af udstyr og materiel.

Dansk Skovforening finder det fortsat ærgerligt og uforståeligt i forhold til tanker og ambitioner om en mere cirkulær økonomi, at tilskudsordningen fortsat ikke rummer dækning af udgifter til leasing eller købe brugt materiel.

Beregning af tilskud og tilskudssatser

I § 25 står der:

§ 25. Der kan ydes tilskud til 100 pct. af de tilskudsberettigede projektudgifter, jf. § 23, til projekter omfattet af § 4, jf. dog stk. 2.

Stk 2. Der kan dog maksimalt ydes tilskud på 30 kr. pr. meter ved opsætning af hegn inklusiv hegnspassager, drikkevandsforsyning, rydning af opvækst, knusning af stød og eventuelle spændingsforstærkere til forberedelse til skovgræsning jf. § 4, nr. 1.

Dansk Skovforening har de seneste år påpeget, at erfaringer viser, at det kan være svært at lave et fornuftigt hegn til maksimalt 30 kr. pr. meter. Med stigende råvarepriser og inflation siden sidste høring, må det formodes, at det ikke er blevet lettere at holde udgifterne under 30 kr. pr. meter, hvorfor vi igen forslår at hæve grænsen til maksimalt 40 kr. pr. meter.

Vi er klar over at det vil kræve en godkendelse i Landdistriktsprogrammet. Men det fremgår af sidste års høringsnotat, at:

”Landbrugsstyrelsen har noteret sig ønsket om en højere tilskudssats til hegn. Da en ændring forudsætter nye beregninger og godkendelse i Landdistriktsprogrammet, kan ændringen ikke ske på den korte bane. Landbrugsstyrelsen noterer sig ønsker ift. den fremtidige udvikling af ordningen.”

Det ville derfor have været optimalt hvis en sådan tilpasning var forsøgt gennemført, da det stod klart at ordningen ville løbe til og med 2022. Fastholdelsen af den lave takst vil givet vis betyde en meget lille interesse for at lave forberedelse til græsning.

Bemærkninger til vejledningen

Kapitel 3 hvordan søger du tilskuddet

I ”Kapitel 3.1 Arealets indtegnning og nøjagtighed” på side 9 tredje afsnit er der en gentagelse:

For at lette sagsbehandlingen anbefales det at projektarealernes ydre afgrænsning følger bevoksningsgrænsen, så projektarealet kan genkendes på luftfoto og genfindes i felten. Indre permanent ubevoksede arealer over 0,01 ha tegnes ud. .Indre permanent ubevoksede arealer over 0,01 ha tegnes ud.

I vejledningen på side 9 står der:

Du skal ved din indtegnning sikre, at det kun er støtteberettigede arealer der indtegnes. I forbindelse med opmåling af areal og tilpasning af polygon skal du således være opmærksom på følgende:

[...]

2. De enkelte projektarealers afgrænsning skal være tydelige at erkende på luftfoto og genfinde på en eventuel bevoksningsliste og skovkort.

Ved gamle og upræcise skovkort må det være luftfotoet, der er gældende. Der er erfaring for at skovkort der er født analoge og efterfølgende digitaliserede ikke er helt retvisende i alle detaljer.

Kapitel 5 Tilskuddets størrelse

I vejledningen står der på s. 12, at der:

”for hegn til forberedelse af skovgræsning ydes der maksimalt tilskud på 30 kr./m inklusiv hegnspassager (eksempelvis færister og låger), rydning af opvækst i hegnslinje, knusning af stød og eventuelle spændingsforstærkere. Etablering af strømforsyning og vandforsyning regnes separat fra de 30 kr./m.” (vores fremhævning)

I bekendtgørelsen §25 stk. 2 står der at

”Der kan dog maksimalt ydes tilskud på 30 kr. pr. meter ved opsætning af hegn inklusiv hegnspassager, drikkevandsforsyning, rydning af opvækst, knusning af stød og eventuelle spændingsforstærkere til forberedelse til skovgræsning jf. § 4, nr. 1.” (vores fremhævning)

Bekendtgørelsens og vejledningens beskrivelse af, hvad der er indeholdt i det maksimale hegnstilskud stemmer ikke overens for så vidt angår vandforsyning/drikkevandsforsyning. Det vil være optimalt at det er vejledningens tolkning der er gældende og derfor bør bekendtgørelsen tilpasses.

Kapitel 6 Betingelser du skal overholde

Afsnittet er i forhold til sidste år ændret, så der ikke længere henvises til uddybninger i bilag. Det afføder en række spørgsmål:

På side 13 står der:

- a) Kriterierne for støtteberettigelse er følgende:
- Tilsagnsarealet skal være minimum 0,50 hektar.

Gælder ovenstående på topografisk skov eller pr. delareal?

- Projektarealet vurderes at være overvejende bevokset med hjemmehørende træarter omfattet af bekendtgørelsens bilag 1.

Er der en definition på ”overvejende bevokset”?

Er det tidligere krav fra sidste års bilag 1 om at ”Generelt frategnes arealer på over 0,01 ha der ikke er støtteberettigede. Fx kan en nåletræsholm på over 0,01 ha ikke medregnes ” fjernet? Det vil være rigtig positivt.

Tilskud til skovgræsning

På side 13-14 står der:

- Der må ikke tilskudsfordres på arealet, og dyrene må ikke kunne tilgå tilskudsfoder uden for tilsagnsarealet. Dette betyder f.eks. at de ikke må tilgå lysåbne arealer.

Gamle værdifuld skov indeholder ofte lysninger. Ovenstående formulering om ”at de (dyrene) ikke må tilgå lysåbne arealer” mangler en definition af, hvad der menes med lysåbne arealer. Og menes det at fx større lysåbne arealer (over 0,01 ha), som efter vejledningens punkt 3.1 skal frategnes også skal hegnes fra?

- *Du kan dog for en periode suspendere græsningen af dyreværns-mæssige årsager, f.eks. i perioder hvor føde ikke er tilgængelig på arealet. Årsagerne kan f.eks. være stort snefald eller oversvømmelse som truer deres trivsel. Ved afbrydelse af græsning skal tilsagnshaver underrette Landbrugsstyrelsen umiddelbart herefter, det betyder at du f.eks. indenfor 2-3 dage skal kontakte Landbrugsstyrelsen.*

2- 3 dag er en meget kort frist. Vil en orienterings-mail til Landbrugsstyrelsen være tilstrækkelig til at have underrettet styrelsen?

- *Du skal desuden sikre, at skoven på skovgræsningsarealet drives som ved ekstensiv skovdrift, med undtagelse af foryngelses arealer.*

Betyder ovenstående, at der ikke er forventning om selvforyngelse (eller nogen anden foryngelse) på skovgræsningsarealerne?

Tilskud til ekstensiv skovdrift

På side 14 står der:

- *Tilsagnshaver skal sikre, at jordbunden er uforstyrret af maskinel påvirkning. Jordbunden må dog højst forstyrres på 1/3 af arealet, herunder ved brug af jordbearbejdning eller kørsel i skovbunden med tunge maskiner. Eventuel jordbearbejdning kan foretages stribevis og/eller punktvis.*

Er der tale om 1/3 af arealet i bevoksningen eller i det 1/3 af arealet i den ansøgte polygon, der måske består af flere bevoksninger? Betyder ovenstående at jordbearbejdningen eventuelt kan koncentreres, der hvor der er behov? Og hvad betragtes som tunge maskiner? Og "kan" eller "skal" eventuel jordbearbejdning foretages stribevis eller punktvis?

- *Landbrugsstyrelsen kan dispensere såfremt døde træer eller træer med hulheder udgør en sikkerhedsrisiko for mennesker eller bygningerne. Træerne skal i så fald efterlades på arealet til naturligt henfald.*

Hvad er proceduren for en sådan dispensation?

Tilskud til bevaring af træer til naturligt henfald

På side 14 står der:

- *Træerne skal registreres med GPS-positioner og markeres fysisk, så de til hele opretholdelsesperioden kan genfindes i skoven.*

Hvordan defineres opretholdelsesperioden for varige tiltag som træer til naturligt henfald? Hvilken markering forstiller man sig? Eftersom at træerne skal bevares til de er så nedbrudte at de ikke længere kan erkendes skal markeringen skal holde meget længe. Er et almindelig udvisnings-ris tilstrækkelig markering?

- *Den tinglyste deklARATION kan aflyses, når alle træerne er nedbrudte og ikke længere kan erkendes. Landbrugsstyrelsen kan aflyse den tinglyste deklARATION når alle træer er nedbrudte og ikke kan erkendes.*

Det er formodentligt Landbrugsstyrelsen og ikke tilsagnshaver, der kan aflyse den tinglyste deklARATION, når alle træer er nedbrudt og ikke kan erkendes. Det kunne være relevant at skriver at det er den relevant myndighed, der kan aflyse servitutten? Den dag træerne ikke længere kan erkendes, og en aflysning af deklARATIONEN kan blive aktuel, består Landbrugsstyrelsen måske ikke.

Tilskud til naturlig vandstand inklusiv forberedelse

På side 15 står der:

Tekniske forundersøgelser skal omfatte undersøgelser, der beskriver tekniske og biologiske forhold af betydning for etablering af naturlige, hævet vandstand, herunder størrelse af det påvirkede areal, påvirkning af jordbundsforhold, topografi, flora og fauna, og evt. påvirkning af tilgrænsende områder. Den tekniske forundersøgelse skal resultere i et kort, der viser de foranstaltninger, der laves, herunder grøfter og dræn før og efter etablering af de ændrede vandstandsforhold.

Vejledningens beskrivelse af forarbejdet i forbindelse med etablering af naturlig vandstand illustrerer meget godt, at udgifterne til konsulentbistand med rimelighed godt kan overstige 10% af etableringsomkostningerne, som er den grænse der er sat i Bekendtgørelsens § 23, 3).

6.1 tilladelser fra offentlige myndigheder og øvrig lovgivning

På side 16 henvises der til, at der for større ejendomme stilles krav om grøn driftsplan. Jf. vores bemærkninger i bekendtgørelsesdelen af dette hørings svar, mener vi ikke, at det er krav om grøn driftsplan men om.

”Ækvivalente instrumenter vil være en grøn driftsplan, en Natura 2000 handleplan eller tilsvarende plan, der er i overensstemmelse med retningslinjerne om bæredygtig skovdrift fra Ministerkonferencen om beskyttelse af Europas skove i 1993.”

En driftsplan udarbejdet fx i forbindelse med bæredygtighedscertificering (PEFC eller FSC), må således kunne opfylde kravet på samme måde som en grøn driftsplan.

På side 17 står der:

Særligt for hensyn til beskyttede og fredede fortidsminder i skov: Plejepligten for fortidsminder tilsidesættes ikke ved tilsagn om tilskud. Det præciseres desuden, at muligheden for opskæring og flytning af naturligt henfaldene træer også gælder for henfald af træ på fortidsminder, således at tilskudsordningen ikke forhindrer opfyldelse af plejepligten.

Det er relevant at vejledningen bemærker, at private lodsejere ikke har plejepligt på fortidsminder på deres jord.

Kapitel 7 Afgørelse om tilsagn om tilskud eller afslag

På side 21 i tabel 7.1 står der i rubrikken, der giver 0 point:

Anden skov, der ikke indeholder Natura 2000 skovnaturtyper, HNV skov eller skov, hvor der er registreret særlige værdier ved biotopregistrering

Differentieres der i biotopregistreringerne? Fx på antal nøglebiotoper eller antal kvadratmeter med nøglebiotopregistreringer?

Kapitel 14 – Afsyning og kontrol på stedet

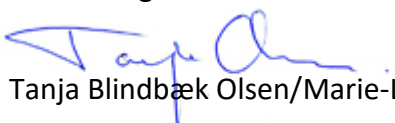
På side 28 står der:

En overtrædelse af krydsoverensstemmelseskrav som følge af ikke-landbrugsaktiviteter, der konstateres på arealer, hvortil der er udbetalt tilskud til miljøvenligt skovbrug, kan føre til reduktion i de udbetalte tilskud under landdistriktsprogrammet, men ikke i øvrige tilskud under de direkte støtteordninger, fx enkeltbetalingsordningen

Ovenstående er vanskeligt at forstå og samtidig vigtig information for kombinerede ejendomme. Kan betydningen fx af "ikke-landbrugsaktiviteter" blive foldet lidt mere ud?

I er meget velkomne til at kontakte os for yderligere præciseringer.

Med venlig hilsen

Tanja Blindbæk Olsen/Marie-Louise Bretner

Dansk Skovforening